

BES^eDA

E L E K T R O N S K A K N J I G A

Fran Erjavec

Črtice
iz življenja
Šnakšnepskovskega

O M N I B U S

BESEDA

Fran Erjavec

**ČRTICE IZ ŽIVLJENJA
ŠNAKŠNEPSKOVSKEGA**

To izdajo pripravil

Franko Luin

franko@omnibus.se

ISBN 91-7301-134-7

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

I.

V ečkrat sem se že jezil, da na zadnjem koncu mesta v tako pustem kraju stanujem, da je moja okolica puščobna in da sem moral včasih pozimi v južnem vremenu blato do kolen bresti. Zdaj me je pa vsa nevolja minila, rad brodim blato, ker sem se v svoji soseski s slavnoznano osebo, z gospodom Šnakšnepškovskim seznanil. To je mož, ki mu ga ni para, domovina in stoletje sta lahko ponosna na tega velikana učenosti. On je mož, ki tolikanj za človeški blagor gori, da vse svoje življenje drugega ni tuhtal kot to, kako bi človeštvo osrečil. Noč in dan si ni dal pokoja, vedno si je glavo belil, je pazil in risal, filozofiral in eksperimentiral in si prizadeval, priti na sled važnim prikaznim in resnicam v naravi, ki bi bile potem živi viri za osrečenje človeštva.

Po dve ali tri ure je včasih sedel pred mikroskopom kot muha v medu, ni se ganil, še sopsti si ni upal, le včasih je ves zamišljen glavo podprl in nerazumjivo v brado mrmral, pa zopet pogleda po ozki cevi, zmaje z glavo, zopet pogleda in po pol ure mu včasih strmi oko v predmet. Ko bi kdo njegovega občnokoristnega prizadevanja ne poznal in ga tako sedeti videl, bi morebiti mis-

lil, da dobri možic »quadraturum circuli« ali pa gotovega, nespotakljivega pomočka zoper pasjo steklino išče.

Pa kaj je neki učenega Šnakšnepškovega v tak nemir pripravilo? Morebiti po prezgodaj umrlih dragih prijateljih žaluje? — O, ne! Ga je znabiti zlobna usoda ob vse premoženje pripravila? — Tudi ne! Ali mu je toča kup bogate žetve uničila? — Tudi to ne!

Učeni možje še zdaj ne vedó, kakšen je zadnji člen tipalnic majhnega, bolhi podobnega kebrčka. Pri pretresovanju tega važnega vprašanja sta se med učenimi dve stranki osnovali.

Ena trdi, da je pri tej živalci, takoj ko se izleže, zadnji člen tipalnic rjav in da šele sčasoma črn postane. Druška pa ji vkljub trdi, da je omenjeni člen zmeraj črn. Ker pa nobena stranka odjenjati ni hotela, ampak trdovratno svojo trdila, se je vnel hud peresni boj in popisali so cele skladovnice papirja, da je moja kuma branjevka dve leti sol in moko vanj zavijala.

V srce je ta zdraha »sacerdotum naturae« složnega in miroljubnega Šnakšnepškovega bolela. Da bi te znanstvene pravde enkrat konec bilo in se zopet ljubi mir vrnil med srdite naravoslovce, je Šnakšnepškovski naložil cele rodovine teh kebrčkov, majhnih in velikih, starih in mladih, rejenih in mršavih, moških in ženskih; lovil jih je po zelenih travnikih in po pisanih gozdih. — In zdaj jih pregleduje

*»od prihoda zlate zore,
dokler sonca luč ne vgasne.«*

Ali vendar pravega spoznati ne more, ker pri enih so člani rumeni, pri enih rjavi in zopet pri enih črni. — Torej mu oko strmi in mre in srce ga boli, ko pomisli, da pravde in anarhije še konec ne bo.

Njegov hlapec Boštjan, ki je bil vedno na lovu in je cele menažerije teh zveri za Šnakšnepskovskov kabinet oskrboval, je skušal svojega gospoda potolažiti in mu reče:

»Ljubi moj gospod, nikar toliko zavoljo tega ne žalujete! Jaz bi mislil, pustimo živalicam njih tipalnice, kakor jim jih je Bog ustvaril. Čemu tedaj toliko živalic neusmiljeno moriti, saj menda ni na tej reči toliko ležeče?«

»Kaj! — da na tem ni nič ležeče?!« zavpije gospod in jeza mu napne žilo na čelu. — »Pa kaj! tvoj megleni pogled ne seže tako daleč,« pristavi bolj počasi in zasmehljivo Šnakšnepskovski, »ti ne sprevidiš, koliko škode skozi to učenost in po tej blagor vsega človeštva trpi; se ve, tvoj bistroum ne seže tako daleč. Saj ti tudi ne zamerim, ti me ne razumeš, ti ne vidiš čistega plamena, ki v meni za človeški blagor gori.«

Hlapec gospoda milovaje pogleda in se iz sobe zmuzne.

II.

Ker me je Šnakšnepsovski vedno vabil, da bi ga enkrat obiskal, sem se namenil, ker je vreme deževno bilo, ga obiskati. Pridem v hišo, potrkam na vrata, pa nihče se mi ne oglasi, spet potrkam, dvakrat, trikrat, pa ker le ni glasú, primem za kljuko in stopim v sobo, bila je prazna, torej grem naravnost proti Šnakšnepsovskemu kabinetu.

Že sem za vrati stal, pa Šnakšnepsovski je bil tako zamišljen, da me ni zapazil, ko sem v kabinet stopil. Na mizi je imel mikroskop nastavljen, on pa kot zamaknjen gor in dol koraka, si včasih od veselja roke pomane in zopet gor in dol hoditi jame. Jaz za vrati pokašljujem, pa me ne zapazi, nazadnje ga nagovorim:

»Dobro jutro, gospod Šnakšnepsovski!«

»O, dobro jutro! ste vi tukaj? Ravno prav, glejte tukaj, bonus quoque interdum dormitat Linneus; le pogledjte tega drekobrbčka, Linné ga ni ločil od tega-le, ki ga tu vidite, ampak ima oba pod imenom »Aphodius fimetarius« in tudi moj prijatelj na Nemškem gospod Berg-haaggenbutterreuther ga v svojem imenitnem in obširnem delu »o drekobrbcih«, katero tukaj v treh krasno

vezanih zvezkih vidite, ne loči. O triumf, triumf, v kratkem bom svetu naznanil, da en drekobrbec več na svetu živi. O sreča, moje ime bo zdaj neumrjoče vedno med naravoslovci slovelo.«

»Pa kaj je razloček med njima?« — Gospod Šnakšnep-skovski naenkrat veseli glas v resnega spremeni, me pri-me za roko, me pelje k mikroskopu in z veselja žarečim obrazom mi reče:

»Odvzdignite temu kebrčku zadnjo nožico in povej-te mi, kaj vidite?«

Jaz storim, kakor mi veli, gledam in gledam, pa ne vidim ničesar posebnega.

»Jaz ne vidim ničesar.«

»Ni-i-č?! Kaj, da bi ničesar ne videli, no to ni mogoče, le dobro pogledjte in morate kaj videti; le prav dobro v kotiček pogledjte, prav natanko — ali ne vidite — dve majhni kocinici?«

Ko sem videl, da ni drugače, da moram po vsej sili vi-deti, sem nazadnje rekel, da vidim.

»Zdaj je pa še treba novincu ime dati. Pa kakšno? Se ve, da tako, da bojo ob kratkem njegove lastnosti, po ka-terih se od svojih sorodnikov loči, zapopadene. Pa v ka-terem jeziku bi ga krstil? V latinskem? Bom poskusil. (Prinese latinski slovar.) Pod zadnjo nogo kosmat, »sub pede barbatus,« pa kaj se pravi zadnji? — Mi morete po-magati?« me naprosi.

Jaz hitro vso svojo latinščino skupaj spravim — mislim, mislim, kar se spomnim, da sem v Cezarju »agmen novissimum« vedno kot »zadnji oddelek« prestavljal.

Šnakšnepskovski je imel tako zaupanje vame, da brez vsega premisleka ime »subpedenovissimobarbatus« skuje. — »Aphodius subpedenovissimobarbatus', dobro, bo že!«

Pa kar naenkrat jame Šnakšnepskovski čelo grbančiti; videlo se mu je, da mu nekaj ni všeč. —

»Ime je tu, pa je le latinsko! Latinsko je presplošno, saj ima že vsaka živalca dve latinski imeni; o, grško — grško, to je vse drugače, to vse drugače po ušesih šumi, in ko bi mogel dobro grško ime sestaviti, bi mi to veliko več slave prineslo, — pa — — —«

Čez nekoliko časa se proti meni obrne in mi s slovesnim obrazom pravi:

»Pripustim vam to čast, dajte mu vi grško ime, ki bi v kratkem povedalo, da je kebrček pod zadnjo nogo nekoliko kosmat.«

Se ve, da je tudi mene s tem počastenjem v veliko zadrego pripravil. Iščem po slovarju potrebnih besedi in z velikim trudom spravim besedo: »hypeshatopodoligokometes« skupaj. Pokažem jo Šnakšnepskovskemu in ta od veselja poskakuje in mi zagotavlja, da grškega ne ume prec uganiti, kaj da pomeni.

»Ta kebrček je tedaj vaš krščanec in vem, da tega dneva nikdar ne boste ozabili.«

»O, gotovo ne!«

»Če vam ni odročno, obiščite me še popoldne, vam imam še marsikaj važnega pokazati.«

»Če vam le nadležen nisem, bom rad prišel.«

»Mi bo veselje.«

»Zbogom!«

III.

Ura je komaj dve odbila, že sem bil pri Šnakšnepsovskem. Ko stopim v kabinet, mi pride gospod z veselim obrazom nasproti in mi reče: »Ker ste mi pri krstu drekobrbčka pomagali, vam bom v zahvalo enega njegovih bratcev podaril. Sicer jih nimam več kot pet, pa saj pojdem jutri spet na lov. Pa vam menda še nisem povedal, kje da ta živalica živi. Akoravno sem se že dve leti trudil in jo zalezoval, je nisem še nikjer drugod našel, kot le v kozlovih bobkih; ker pa tukaj blizu kozlov ni, moram dan hoda daleč hoditi. Pa se tudi v vsakem bobku ne najde, ampak le v taistih, katere okoli dve leti stari kozlički popuščajo. Čudno je, da v bobkih starih kozlov in koz in tudi v bobkih od mladih kozic kebrčka najti ni. Dolgo, dolgo nisem mogel tega izpaziti, akoravno sem si veliko truda prizadeval. Šele pred enim tednom sem resnici na sled prišel.

Zdaj sem pa že spisal životopis kebrčka, ga tudi štiriindvajsetkrat večjega narisal in vse to bom z natančnim popisom razločnosti akademiji na Dunaj poslal, da bo brž ko bo moč natisnjeno in da pojde po širokem svetu

oznanovat mojo slavo. Veselje, kakršnega si bogatinec s kupi denarja kupiti ne more!

Pa nate! tu imate kebrčka, katerega sem vam obljubil.« S temi besedami stopi k mizi, vzame majhno steklenico v roke, oslini majhen čopič in izvleče enega kebrčka.

»O, zaprite, zaprite naglo okno! Če ne, ga bo sapa vzela, in če bi ga potem ne najdel — o strašna misel!«

Ko okno zaprem, vzame buciko, prebode z njo majhen trioglat listek papirja, ga namaže na enem voglu z gumijem, prime kebrčka in počasi in varno ga nese na papir, ga poravna, mu brke zaviše in noge skrči.

»Tako! zdaj je shranjen, zdaj je pa na vas, da boste pazili, da ga ne zgubite, ali mu kake nožice ne odlomite, ker škoda bi bila — —«

»O, ne skrbite, gotovo bom nanj pazil, kot na svoj največji zaklad.«

»No, zdaj bi bilo to pri kraju, imam vam pa še marsikaj pokazati. — Vidite! ravno tu imam pred sabo mušico, ki sem jo lansko spomlad iz gnojnice potegnil. Prec ko sem jo pogledal, sem videl, da je nekaj posebnega, nekaj novega.

Pa pri mušici si nisem upal sam nove species narediti, torej sem jo poslal prijatelju Körösnemetfögötu na Ogrsko. Ker so mušice njegove ljubljenske, je pri prvem pogledu videl, da se živalca po barvi od navadne mušice

loči; navadna mušica namreč je črna, ta je bila pa rjava. Meni v čast jo je potem Ceratopogon Šnakšnepskovskii imenoval.

Pa kakor vsak človek, imam tudi jaz nekaj sovražnikov. In eden teh je Štrucelius. Že od nekdanj sem mu trn v peti, pa sam ne vem zakaj. Saj nobenemu človeku nič žalega ne storim; moja večna skrb je sreča človeštva, in vendar mi imenovani Štrucelius vedno kljubuje in si prizadeva, mojo čast in moje zasluge kratiti, kjerkoli more. In zdaj ga tudi ta Ceratopogon Šnakšnepskovskii v oči bode, torej je raztrosil, da po meni imenovana mušica je navadna, rjava je le zato, ker je v gojnici ležala in za dokaz navaja, da se nobena več ne najde in nazadnje tudi pristavlja, da se ne spodobi, živalim imena mož dajati.

Mislím, da sami sprevidíte, da je vse njegovo govorjenje puhlo. Kaj hočemo, če je živalica tako redka, in če dozda j še nihče ni bil tako srečen, kakor sem jaz. Kar pa od imen mož pravi, to sama nevoščljivost iz njega govori. Menda se mu pod nos kadi, da ni bil še tako srečen, kaj novega najti, in da v celem katalogu ni nobenega ... Štrucelii.

Pa mu bom že povrnil, saj ravnozda j — — o, za božjo voljo! gotovo ste kebrčka, katerega sem vam ravno podaril, na tla zbili!«

»Da! gospod, uganili ste jo, vaš kebrček je šel rakom žvižgat, z ruto sem ga na tla zbil.«

»O! ne govorite tako lahkomiščno, zdaj vem, da ne poznate prave cele te živalice. O miserere — —«

Videl sem, da sem se gospodu nekoliko zameril; da bi bil tedaj to popravil, sem se z njim vred kot očitni grešnik na tla vrgel in stavim, da sva dalj kot eno uro med vednimi izdihljaji iskala, pa od kebrčka ni bilo sluha ne duha.

Ker so me kolena že bolela, sem se skušal z zvijačo gospodu spet prikupiti. Na mizi je ležalo več onih splošnih drekokebrčkov. Ker sem vedel, da ga Šnakšnepovski ne bo poznal, sem zmuzal enega skrivaj z mize in naenkrat zaženem vesel glas: »Ga že imam, ga že imam!«

Urno skoči Šnakšnepovski na noge in pogleda kebrčka, ki sem ga v roki držal.

»Je že! je že! Zdaj ga pa bolje shranite, tu vam dam škatlico.«

Spravim kebrčka, in ker se je že mračilo, se poslovim in grem smehljaje po stopnicah.

IV.

Dva meseca sta že pretekla, kar nisem vrlega gospoda Šnakšnepškovega videl; namenil sem se tedaj, ga spet enkrat obiskat. Grem naravnost v njegov kabinet. Ravno sem hotel na vrata potrhati — kar ostrmim in roka mi zastane.

Pri na pol oddrgnjenih durih vidim Šnakšnepškovega na stolu sedeti; pa to ni več Šnakšnepškovski, komaj le senca nekdanjega Šnakšnepškovega. Obraz je upaden; uderto, na pol zaprto in strmeče oko zré na tla vedno le na eno mesto. Sicer rjavi lasje so zelo pobeljeni in zmršeni na zgubančeno čelo visé. Njegova brada, popred zmerom gladka kot lice novorojenega deteta, zdaj gotovo že štirinajst dni britve videla ni. V levi roki drži majhno tablico, desna pa mu kot mrtva visi na tla. Tu sedi kot kip, izsekan iz mrtvega marmorja.

O, Šnakšnepškovski! kakšna nesreča te je zadela? — Ko bi bil Šnakšnepškovski jarem zakona nosil, bi dejal, da je šla gospa Šnakšnepškova »ad matres« počivat; pa saj dobro vem, da je še vedno deviški samec. —

Zdaj se je nekoliko premaknil, pogleda tablico v levi roki in izdihne globoko, da stene votlo odmevajo, zra-

ven pa nekaj nerazumljivega mrmra, iz katerega le besede: Adelops — Judendorf — razumem. Te besede so mojo radovednost le še bolj zbudile, torej stopim v kabinet, se mu počasi približam in mu položim roko na ramo.

Zdaj odpre oči, kot bi se zdramil iz dolgega spanja, vzdigne glavo in me milo pogleda.

»Dragi gospod!« ga nagovorim, »kaj ste tako žalostni, kaj se vam je zgodilo, kaj vas je tako spremenilo, da vas skoraj spoznati ni?«

Mož raztegne široka usta, se ironično nasmehlja in pravi: »O, verjamem, da sem se spremenil. Povedal bi vam vso nesrečo, ki me je zadela kot strela z jasnega neba; pa čemu bi si s povestjo ponavljal vse trpljenje in vse muke, katere je duša prestala. — Čemu bi si še enkrat odiral vse krvave rane, ki mi jih je vsekala ta zguba. O, Adelops! o, Judendorf! o, Judendorf!!«

»Prosim vas, gospod, povejte mi vse, gotovo se vam bo srce zljajšalo, kot svojemu prijatelju mi odložite pol bremena.«

Nekoliko časa me pogleduje, potem me prime za roko, me posadi na zofo, nekoliko pomisli in nazadnje začne:

»Znano vam je, da naša deželica slovi po vsem svetu zavoljo znamenitih živalic, ki pri nas v podzemeljskih jamah prebivajo, s katerimi se ne more nobena druga

dežela ponašati. Ravno jutri bo tri tedne, kar sem v kraški jami najdel novega kebrčka, Adelopsa po imenu, ki se od drugih svojih sorodnikov prav dobro loči. Mislite si moje veselje. Ko pridem domov, ga hitro kontroliram, popišem in prijatelju Gimpelspatzu na Dunaj pošljem. Na tega kebrčka sem si zidal zlate gradove. Akoravno mi ni toliko za posvetno čast kot za učenost in za blagor človeštva, vendar ne morem z mirnim očesom gledati, kako moji nasprotniki za vsako majhno stvarco svetinje, križce in diplome dobivajo, mene pa nevoščljivi samopridneži vedno odrivajo. Ta kebrček bi mi mogel vsaj vrata v cesarsko akademijo odpreti. Moj prijatelj Gimpelspatz bi bil lepega novinca v velikem zboru »in persona« pokazal in če bi bil ravno spet nevoščljivi Štruce-lius vse žile napenjal, mi vsaj dipoma akademiškega uda ne odide. — Pa človek obrača, Bog pa obrne.

Drugi dan po kosilu prebiram časnike in naletim tudi na novico, da sta sinoči ljubljanski in dunajski vlak pri postaji Judendorf skupaj zadela, da so se vozovi podrobili in se je tudi veliko blaga poškodovalo. Ko to preberem, mi začne strašna misel vstajati. Kaj ko bi bil tudi moj edini Adelops, punčica mojega očesa, na nesrečnem vlaku. Še enkrat preberem prigodo, primerjam dan in bolj in bolj se mi dozdeva, da je moj ljubljencek med nesrečneži. Oh, ko bi bilo to res, kaj bi jaz revež počel? Začne se mi po glavi bloditi, vržem časnik iz rok in de-

rem na pošto. Spehan pritečem tja. »Kdaj ste oddali škatlico z mojim kebrčkom?« »Včeraj«, mi odgovori neusmiljeni uradnik, ne misleč, da mi z eno sam besedo utopi vse moje upanje.

»Oh, včeraj! zakaj pa ravno včeraj!« tožim uradniku.

»Kdo, zlodja! bo vedel, kaj se lahko vse zgodi, pa en keber manj ali več, koliko ljudi je zraven konec vzelo! Vaš keber, to je najmanjša stvarca.«

Meni se pred očmi kar črno stori, nič mu nisem odgovoril, temu zarobljencu, hitim v telegrafijo in telegrafiram v Gradec vodju železnice, svojemu nekdanjemu sošolcu, da naj pošlje naglo na mesto nesreče komisijo, ki bi natanko preiskala, kaj se je z Adelopsom zgodilo. Se ve, da najraji bi bil sam zdrčal po telegrafu na mesto, ko bi le mogoče bilo.

Čakam odgovora, čakam in čakam, odgovora ni! V strahu in trepetu preživim štiriindvajset ur, bile so mi pol večnosti. Drugega si nisem mogel misliti, da prijatelj ni sporočila prejel. Kaj mi je početi?

Napravim se in tavam proti kolodvoru. Šele ko drdram po železnici, se popolnoma zavém, in vsa moja nesreča mi spet živo stoji pred očmi. O, Adelops! ali si še cel, ali zdrobljen ležiš v judendorfskem prahu. Bolje bi bilo zame, da bi te nikoli videl ne bil!

Tako se peljem naprej; ničesar nisem slišal, kaj se okoli mene godi, le na eno besedo sem vedno pazil in ko

vendar enkrat konduktér zavpije: ‚Judendorf, eine Minute Aufenthalt!‘ planem iz voza in najdem kmalu nesrečno mesto. O, Judendorf! kraj nesrečnega imena, ti si mi vzel biser mojega življenja, ti si mi pokopal vse misli visokoleteče!

Zdaj sem na koncu svoje povesti, ne bom vam na dolgo in široko iskanja popisoval. Iskal sem cel dopoldan in od mojega bisera ni duha ne sluha. Polde odzvoni — Adelopsa le še ni! Mrak že nastaja in že sem obupal nad svojim iskanjem. Prevzdignem še eno desko — in tu je zdrobljena moja škatlica, v njej pa Adelops, ves potolčen, ves zdrobljen, le ena zadnjih nog je še cela; vzamem jo — tú jo vidite v tej tablici shranjeno in zdaj se k njej vsedam in jo gledam, da enkrat ugasne tudi moja že slabo brleča luč življenja.«

»Gospod, nikar preveč ne žalujte,« ga tolažim, »saj lahko še enega ujamete.«

»O nikoli več, nikoli več nobenega. Sem že potem iskal in tudi hlapec Boštjan je iskal tri dni; pa ni nobenega več, on je bil edini svojega rodú, jaz ga nisem bil vreden, torej je zginil — in z njim moja diploma.«

»Nikar še ne obupajte, gotovo se še kakšen najde, napravimo se jutri, tudi jaz vas bom spremil in vam pomagal iskati.«

»Kaj, vi greste tudi? Res! vi ste srečen človek, dreko-brbčka, ki sva ga oba že zgubljenega mislila, ste našli,

znabiti da kakšnega zasledite. Jutri ob sedmih odrinemo. Prosim, ne pridite prepozno.«

»Se bom pospešil, zdaj pa zdravi!«

Šakšnepsovski me spremlja do vrat in ko me še enkrat poprosi, naj gotovo pridem, gre nekaj bolj vesel v svoj kabinet.

V.

Druugo jutro vstanem na vse zgodaj in o pol sedmih sem že pri Šnakšnepkovskem. On je ravno pregledoval kebrolovsko pripravo, ki je na dolgi mizi razpostavljena bila, Boštjan se je pa pri frakeljnu za dolgo pot pokrepčaval. Na mizi zraven Boštjana je pa ležala mastna krača, nekaj klobas in kup dobro zapečenih regelj.

Ko me Šnakšnepkovski zagleda, mi poda roko in me od nog do glave pregeduje. »Kaj, v tej suknji mislite iti v jamo? — Se vam precej vidi, da še niste veliko po jamah hodili. V tej suknji ne smete iti in da bi se domov preoblačiti hodili, ni več časa. — Boštjan! stopi naglo pod streho in prinesi mojo staro suknjo.«

Ko to slišim, me kurja polt spreleti, branim se kar je moč. Nič ne pomaga. Boštjan nejevoljen, da ga pri jedi motimo, gre pod streho in kmalu pricefrà staro suknjo. Šnakšnepkovski mi hitro potegne mojo suknjo s pleč in mi svojo obleče.

Pri tej suknji je bilo težo uganjevati, kakšne barve je bila; skrbi in leta so ji bile že dlako obelile. Šnakšnep-

kovskov stari oče jo je po svojem stricu podedoval in sam Metuzalem je menda že sukno za njo tkal.

Šnakšnepsovski z rokami ploska in me malo od spred, malo od zad pogleduje, Boštjan pa, ki je ravno kos klobase v ustih imel, bi se bil kmalu od smeha zadel.

»Tristo zelenih rogačev! kot nalašč, malo predolga, pa to nič ne de, rokave tudi lahko zavihate, bo že!«

»Gospod! jaz se ne morem ganiti, pustite mi mojo suknjo,« prosim Šnakšnepsovskega.

»Pa bi je bilo vendar škoda!«

»Gotovo ne bolj kot vaše, in saj jo v jami lahko narobe oblečem.«

»Verjemite mi, da se vam moja suknja prav dobro podaja, pa če le nočete, siliti vas ne morem. Zdaj je pa čas, da odrinemo.«

Boštjan, ki je med tem kračo, klobase in reglje v veliko torbo pobasal in čutarico žganjca v malho vtaknil, stopi zdaj pred Šnakšnepsovskega in ta mu, kot tovarnemu živinčetu, začne nakladati torbe, vrečice, škatle, lesene in kositrne, steklenice, mreže in še veliko drugega orodja, ki ga še zdaj imenovati ne vem. Ubogi Boštjan je že komaj dihal.

Šnakšnepsovski gre zdaj še v svoj kabinet, pa kmalu spet pride z dolgo firnažasto marelo pod pazduho.

S Šnakšnepsovskim greva naprej, za nama pa Boštjan pod težo svojega bremena krevsa, in gotovo bi bil na poti obležal, ko bi se ne bil včasih s kako klobaso ali regljo pokrepčaval in s požirkom žganjca medlih moči življenja oživiljal.

Vrabci so že na streljaj daleč bežali pred nami na bližnja drevesa in nas unisono pozdravljali z glasnim živživ-živ. Pa kdo bi strahopezdljivim vrabičem ta strah pred Šnakšnepsovskovo podobo za zlo vzel, saj je skoraj mene groza bilo zraven njega iti. Ko bi ne vedel, da so strašila za vrabce na polju toliko stara kot poljedelstvo, bi lahko mislil, da je bil Šnakšnepsovski zgled za vsa strašila. Le mislite si dolgega in tenkega moža v ozkih petelinčkovih hlačicah, ki so sicer le do kolen segale, pa do petà dolga siva suknja je to ozko napako ljubeznivo skrivala. Na glavi ima bel slamnik s širokimi krajniki, na nosu zelena očala in pod pazduho dolgo firnažasto marello. Mislite si vse to in Šnakšnepsovski z duhom in telesom, s krvjo in z mesom stoji pred vami.

Brez ovir pridemo iz mesta, le včasih bi se bil kak pes rad trdnote Šnakšnepsovskove suknje prepričal, katerega je pa Šnakšnepsovski, takih napadov že navajen, vselej s koščkom kruha, katerega je v ta namen vedno pri sebi nosil, potolažiti vedel.

Ko pridemo do kasarne, reče Šnakšnepsovski: »Pocakajta tukaj malo, imam nekaj opraviti.« S temi bese-

dami gre proti gnojišču, ki se za kasarno razprostira; ga z rokami prebrskuje, pobira stare cunje in škrpele in jih zvesto v škatlo spravlja. Boštjan je pa med tem svoj deficit na regljah poravnal pri šepasti Lizi, ki svojemu staremu znancu požirek »grenkega« še povrh da. Boštjan je bil vojak pri domačem regimentu, štirinajst let in osem tednov je služil zvesto cesarja. Časti ni bil lakomen, že dvakrat so ga hoteli za »frajtarja« postaviti, pa Boštjan se je branil z vsemi štirimi. »Gospod stotnik« je vselej odgovoril, »pustite me prostaka, saj komaj sam sebe opravljam, kako bom še na druge pazil.« In stotnik ga je uslišal dvakrat, ali tretjikat so ga po vsej sili hoteli za frajtarja imeti, zdaj ni pomagala nobena prošnja. To je bilo Boštjanu preveč, odpovedal se je soldaškemu stanu in vzel od njega slovo. Sicer je bil pa vojak od nog do glave in ko so njegovi tovariši veseli »Soldaško« prepevali, je on tudi vselej s svojim zamolklim glasom bolj potihem z njimi renčal; le pri vrsticah:

*Soldat živi vesel v en dan,
saj cesar da pol hleba in kar je treba,*

je z glavo zmajeval, ker Boštjan ni mogel nikoli zapopasti, kako more odraščeni možak s pol hlebom zadovoljen biti. Torej se je tudi Boštjan že drugi teden, ko je v ta stan stopil, pri stotniku zoper pol hleba pritožil — in pritožba je pomagala. Boštjan je odslej dobival cel

hleb na dan, in nikoli se mu ni staral. Njegovi tovariši so ga imeli celó na sumu, da je on z njih hlebi v bližnji in ljubeznivi zavezi, kar pa jaz o poštemem Boštjanu verjeti ne morem.

Zdaj pride Šnakšnepsovski z gnojišča in jaz ga poprašam, kaj je imel ondi opraviti. Šnekšnepsovski odpre škatlo, katera je bila polna smrdljivih cunj in druge gnusobe in mi reče: »Že več kot dvajset let nabiram gradivo za veliko delo, katero mislim izdati pod naslovom: Obširen popis živalic, ki se v umazanih cunjah, smrdljivih škrapelih in starih kožuhih zarejajo, njih šege in navade.

Takega dela še nima noben narod in s tem delom si mislim največje zasluge za človeštvo pridobiti, se ve, da jih bo menda šele poznejši rod prav spoznal. Nabral sem teh živalic celo armado in to kasarniško gnojišče je dalo največji kontingent. Torej hočem v svojem delu raztrositi njegovo slavo po vsem svetu in v duhu že vidim naravoslovce vseh narodov, kako romajo od vseh vetrov k temu gnojišču. O kasarniško gnojišče! jaz ti bom zakrožil visoko pesem, jaz hočem biti tvoj Homèr, zraven mojega imena bo slovelo tudi tvoje ime na veke.«

Razni zanimivi pogovori so nam krajšali dolgo pot. Šnakšnepsovski je vedno o Adelopsu in o svoji slavi fantaziral, le včasih, ko je kako mušico po zraku frkati videl, je obmolčal, je vzel Boštjanu mrežo in kot blisk jo

udere za njo. Ker je bil dolgih nog, sta bila z mušico kmalu skupaj, le malokatera mu je ušla. Po kebrih danes ni veliko gledal, ker mu je bil vedno le ljubljencek Adelops pred očmi; tudi bi nas bilo iskanje preveč mudilo, torej smo šli hitro naprej, le ko smo do kakega frišnega kravjeka prišli, ni mogel Šnakšnepsovski skušnjave premagati, da bi ga ne bil vselej hitro in bolj povrh prebrskal. Da bi bil tebi nič meni nič mimo njega šel, tega mu njegova rahla vest ni pripustila. Boštjan je pa vedno k regljam v vas hodil in večkrat jih je prešteval svoje ljube.

Marsikatero je že zmanjkalo!

Zdaj pridemo do vasi, blizu katere je jama. »Počakajte nekoliko tukaj,« reče Šnakšnepsovski, »da stopim do Češnovarja, da bo vedel, da smo tukaj in da nam bo kaj jedila pripravil, ko bomo iz jame prišli.«

Boštjan se pri teh besedah ironično nasmehlja in še enkrat prešteje svoje reglje in klobase. Moj želodec se je tudi že oglašal in jaz bi mu bil najraje precej postregel, pa sem si mislil, da v jami ne ostanemo dolgo in Šnakšnepsovski, ki tudi brez vse jede strpi, te ne sme osramotiti; ti bo pa pozneje bolj dišalo.

Ravno sem hotel Bošjana vprašati, zakaj se je pri Šnakšnepsovskih besedah smehljaj, pa ni bilo več časa, ker je gospod prišel že nazaj, in urno se podamo k jami, ki je bila le streljaj od vasi.

»No! hvala bodi Bogu, zdaj smo tu!« izdihne Šnakšnepsovski, »Bog nam daj srečo!«

Jaz gledam in se oziram po pečevju, kje je vhod v jamo, pa ga le ne zapazim. Ko Šnakšnepsovski vidi, česa iščem, se mi nasmeje in mi reče: »Vi iščete vhoda, ali ste mar slepi? ali ne vidite te luknje tukaj?« in mi pokaže pred nami ozko luknjo, skozi katero bi se komaj lisica splaziti mogla.

»Kaj! to je vhod? To ni mogoče. Človek tù ne more noter.«

»Da je mogoče,« me zavrne Šnakšnepsovski, »vam bom kmalu pokazal. Le storite, kar bom jaz storil. Vi greste za mano, in za vami gre Boštjan.«

Boštjan je zdaj svoj tovor odložil in se je držal, kot bi mu črvi iz nosa lezli, in malo ozko luknjo, malo svoj trebušček pogleduje.

Šnakšnepsovski se pa vrže na tla in po vseh štirih se plazi po luknji z nogami naprej, za njim grem jaz, in oba sva, akoravno težavno, srečno prišla v jamo, ki je bila precej skonca toliko visoka, da sva lahko pokonci stala. Ali ubogemu Boštjanu se je huda hodila. Revež je bil precej životen in zdaj v ozki cevi stoka in zdihuje, kot bi ga bil na raženj nataknil.

»No, Boštjan! le korajžno, le še malo se pomakni naprej, bo kmalu bolje.«

»Gospod! jaz ne morem ne naprej ne nazaj,« zdihuje Boštjan tako milo, da sem mislil, da se mora trda skala omečiti.

»Kaj da bi ravno danes ne mogel; saj si že bil enkrat tukaj, korajža velja!«

»Sveta Uršula in enajst tavžent devic, pomagajte!« zdihne Boštjan, z vso močjo se še enkrat upré in glej! šlo je. Boštjan je živ, le nekoliko zmršen in opraskan prilezel iz luknje in v roki za sabo potegne malho z regljami.

»Hvala Bogu! zdaj sem menda to hudo prestal, ali kako bo šlo nazaj?«

»Se ve, da ne moreš noter,« se krega Šnakšnepskovski, »ker imaš toliko nepotrebnih reči s seboj, čemu ti je ta malha?«

»O, gospod! to je najpotrebnejše med vsemi rečmi, če bi te malhe ne bilo, bi jaz ne bil mogel tako daleč priti, že na pol pota bi bil obležal.«

»Boštjan! ti se menda nikoli ne boš poboljšal. Pa zdaj smo v jami in z marnjami ne bomo časa trčili, čas je drag.«

VI.

Šnakšnepsovski prižge zdaj tri sveče; da nama z Boštjanom vsakemu eno, eno si pa sam obdrži. »Zdaj pa le tiho za mano, sicer bi nenavadni šum živilico prestrašil.« Vsi vlečemo sapo nase in po prstih tava-va z Boštjanom za Šnakšnepsovskim. Ko gremo nekaj časa naprej tiho kot duhovi, nama dà Šnakšnepsovski z roko znamenje, da smo na mestu: in res se ustavimo pri veliki črni kopici. Ko jo bliže pogledam, vidim, da je kup netopirjevega gnoja; bilo je namreč teh živali po stropu vse črno.

»Tu ali pa nikjer!« zašepetala Šnakšnepsovski.

Reče in pade pred kupcem na tla in z Boštjanom slediva njegovemu zgledu; vsi trije pokleknemo v blato in brskamo kake pol ure; nobeden besedice ne črhne. Pa akoravno smo že na pol kupca prebrbali, kebrčka vendar le ni; le hudi duh nam udarja v nosove in okužuje Boštjanu sleherni grižljaj.

»O ti prekleti Adelops!« zarentači Boštjan bolj potihem.

»O Boštjan, Boštjan! ne imenuj po nemarnem tega lepega in sladkega imena!« ga resno zavrne Šnakšnep-

skovski. »Zdaj ga pa gotovo ne bo. Če se ti ne ljubi, če si prelen, pa pojdi proč!«

Boštjan si ni dal tega dvakrat reči, mmraje vstane in se usede na bližnjo skalo, zasadi luč v blato in svojo jezo znosi nad regljami in klobasami. Kot krvoločni tiger ovco raztrga, tako je zdaj Boštjan trgal reglje in kmalu se je njegovo cmakanje po vsej jami razlegalo, da so celo netopirji nemirni postali in semtertja frkati jeli.

Mene so tudi že jela kolena boleti in želodec mi je vedno pravil, da je poldne že davno odzvonilo. Pa malo bi bil znabiti še potrpel, ali Boštjanovo cmakanje ga je bilo zdaj popolnoma zdražilo, spuntal se mi je in terjal svoje pravice, katerih mu pred Bogom in pred ljudmi nobeden kratiti ne sme. Ali s čim ga hočem potolažiti? Le sam Boštjan bi znal pomagati.

Vzdignem se iz blata in sline se mi cedé, ko grem mimo Boštjana. Boštjan je menda moje želje uganil; z besedami: »Tù imate nekoliko, vem, da ste že potrebni,« mi pomoli eno klobaso in eno regljo.

Šnakšnepskovski se pa ne gane, zmeraj naprej rije po gnoju, ne vidi nič, ne sliši nič, kot bi bil v tretja nebesa zamaknjen. Le včasih globoko izdihne — Adelops in diploma mu rojita po glavi.

S klobaso in regljo si grem mirnega kraja iskat, kjer bi me nihče motiti ne mogel. Grem proti drugemu koncu jame in vidim pred seboj globoko vodo, onkraj vode pa

se je razprostiral drugi del jame. Le po ozkem skalnatem grebenu, ki je kakor brv čez vodo peljal, se je moglo v ta oddelek priti. Spravim se čez greben in kmalu najdem primeren suh kotiček, se usedem na kamen in s hvaležnim srcem uživam Boštjanov dar.

Ko mirno jem, mi prileze po nogi majhen kebrček. Kaj zlodja! ko bi bil to Adelops! Bolj natanko ga pogledam in primaruha! po Šnakšnepsovskem popisu je mogel ta kebrček Adelops biti. Primem ga rahlo in ga denem v steklenico, katero mi je Šnakšnepsovski v ta namen izročil. Ko ga imam notri, ga še enkrat pogledam in se popolnoma prepričam, da je to živalica, katero Šnakšnepsovski s tolikim trudom išče.

»Ga že imam! ga že imam!« vpijem na vse grlo.

Te besede prebude Šnakšnepsovskega iz njegovih sanj. Kot bi ga bila božja strela zadela, plane kvišku, sveča mu pade iz rok, ves se veselja trese in z besedami: »Kje je, kje ga imate?« jo udere po ozkem grebenu proti meni, ali ojoj! stopinje mu zmanjka, in štrbonk! se zvrne v vodo.

»Gospod! kaj delate? ne hodite k vodi, boste mokri,« ga svari skrbni Boštjan.

»Pomagajte! pomagajte!« se dere Šnakšnepsovski na vse grlo in voda mu sapo zapira.

»Kaj vam pa je, da vpijete, kot bi vas na meh drl? Ali vam nisem pravil, da ne hodite k vodi, zdaj pa imate,

čemu je tega treba?« se krega Boštjan, spravi reglje v malho in se počasi vzdige.

Jaz sem pa hitro priskočil in Šnakšnepskovskega, ki je kot ranjen som vodo pretepal in že pojemati začel, srečno zgrabim za škric in vlečem na vso moč. Medtem je pa tudi Boštjan prišel, zgrabi po sreči gospoda za bedro in z združeno močjo potegneva gospoda na suho. Šnakšnepskovski je bil moker kot miš, nič se ni zavedel; kot črviv gaber, ki ga je zimski vihar podrl, je ležal na tleh. Z Boštjanom ga začneva drgati in najin trud ni bil za stonj, počasi se zavé, pogleda in s tihim glasom pravi: »Kje ga imate? pokažite mi ga!« Podam mu steklenico. Šnakšnepskovski pogleda živalico, mrtvo oko se mu zasveti in s povzdignjenim glasom zažene: »Gloria, gloria! je že, je že, pravi je!« Ta pogled ga je bil spet zbrihtal, ker le strah ga je bil tako omamil, da je kot na pol mrtev na tleh ležal. Počasi se skloni in name se opiraje stopi na noge.

»Kje ste ga dobili, kje? Hitro mi povejte, o vi, srečni človek!«

Povem, kje in kako sem kebrčka naletel in Šnakšnepskovski je bil prec pripravljen ga iti iskat. Jaz ga pa prijem za roko in mu rečem:

»Gospod! ubogajte me in ne hodite, mokri ste, kako lahko bi se v mrzli jami prehladili; le pomislite na svoje zdravje. Saj je dosti, da imamo enega, z veseljem vam ga

izročim; le hitimo, da pridemo do Češnovarja, da se boste preoblekli, ali vsaj posušili.«

»Prav imate, zdravje je treba varovati in saj zdaj ga imam, ljubčka srca, po katerem je moja duša tako željno hrepenela. Pa kaj vam naj dam v dar za ta biser? Vsa moja zbirka vam je na ponudbo, izberite si iz nje, kar vam je ljubo in če si tudi eno tistih dveh stenic izberete, kateri mi je nedavno Raggedfellow iz Filadelfije poslal, ki jih je tam v neki podrti indijanski bajti nabral, — vam jih ne morem odreči. Tudi mi morate dovoliti, da prvi novi živalici, katero najdem, dam vaše ime: vredno je, da se ohrani v naši vednosti.«

»Gospod! to je preveč!« mu odgovorim, »meni je dosti, da vém, da sem vam veselje napravil, drugega plačila ne terjam. Zdaj pa skusiva, da prideva iz jame.«

Jaz svetim naprej in Šnakšnepovski gre za menoj. Boštjana pa ni bilo nikjer videti, šele ko k izhodu prideva, slišiva reveža, kako v ozki špranji stoka in zdihuje. Ko je videl, da se odpravljamo, se je hitro zgubil in hitel proti luknji, ker zadnji ni hotel biti.

»Kaj pa počneš, Boštjan?« ga nagovori Šnakšnepovski.

»Ven bi rad prišel, pa ne gre po nobeni viži. Bal sem se, da bi mi vidva ne ušla in bi jaz v tej luknji obtičal, kar se bo menda tudi zgodilo, vsaj zdravih udov ne bom ven prinesel. Dolgo se že upiram, vse litanije sem že zmolil,

vse svetnike in svetnice sem na pomoč poklical, pa niti enega ni, da bi mi pomagal, celó moj patron me je vne-mar pustil. Oh! kaj bo, kaj bo!»

Ker Boštjanu dobri duhovi niso hoteli pomagati, je jel rentaçiti in kleti, da me je groza obhajala. In glej, čudo se godi! hudi duhovi so pomagali: kar naenkrat se za-sveti beli dan po spoklini. Boštjan je bil zunaj in počasi mu slediva s Šnakšnepškovskim.

Boštjan se je zunaj precej zvrnil na travo, kot bi bil od mrtvouda zadet, in res je sam mislil, da je že na pol mrtev. Čez nekoliko časa vzdigne počasi roko za roko, nogo za nogo in ko začuden vidi, da so še zdrave, se skloni in z obema rokama svoja rebra prešteva, ker je mislil, da si jih je vsaj polovico polomil. Ko se v svoje veselje prepriča, da so še vse celé, se stegne po svoji malhi, katere ni nikoli zgrešil in v nji si poišče novih moči.

Šnakšnepškovski se je pa usedel na sonce, vzame ste-klenico z Adelopsom v eno roko, v drugo pa prime lupo in živalico od vseh strani pregleduje, včasih z glavo po-kima in se sladko zasmee. Vse, kar je danes prestal, je pozabljeno, zdaj se ne zmeni za nobeno drugo stvar, še celó Boštjana ni menda videl in slišal, ki se je predenj ustopil in ga z resnim glasom nagovoril: »Gospod! ob-ljubite mi, da me ne boste nikdar več silili, vas v to grdo luknjo spremiti, nočem več prevzetno na božjo milost

grešiti, meni je vaša služba ljuba, ali moji zdravi udje in moje življenje mi je vendar ljubše,« je rekel in se moško obrnil in jo naravnost proti vasi zavil.

Zdaj se tudi Šnakšnepskovski zbrihta, mi poda roko, me milo pogleda in zašepeta: »Vi ste moj angelček!« Potem greva za Boštjanom proti Češnovarju. Sonce je kaj hudo pripekalo in iz mokrega so se vzdigovale megle vodenih sopar, kot iz gnoja, katerega je ravno Češnovar iz hleva kidal.

VII.

Češnovar nam gre naproti in nas pelje v hišo. Ko gremo skozi vežo, me neka čudna prazna misel obhaja, ker na ognjišču ognja ni bilo videti. Kaj bo z našo južino, sem sam pri sebi mislil. Ali prva skrb je bila zdaj, mokrega gospoda preobleči. Pa kako? Češnovar ni nosil gosposke suknje in Šnakšnepsovski v hladnem večernem mraku tudi ni mogel moker domov iti. Dolgo smo uganjevali, kaj bi bilo početi, nazadnje je bilo sklenjeno, da bo dal Češnovar nekaj perila in svoj stari kožuh. Skonca to Šnakšnepsovskemu ni bilo nič kaj po volji, pa ker smo mu vsi prigovarjali in ker je tudi sam sprevidel, da si ne more pomagati, se je vdal. Češnovar ga pelje v hram in čez nekaj časa prideta nazaj. Češnovarica in Boštjan bi bila kmalu smehú počila in tudi jaz si nisem mogel kaj, da bi se ne bil smejal.

Češnovar je bil namreč bolj majhne in čokaste postave in kožuh je Šnakšnepsovskemu pičlo do kolén segal. Ker so se njegove hlače zunaj sušile, so se videle njegove suhe koščene nožice. Na glavi je obdržal svoj slamnik in na nosu zelena očala.

»No! mati, zdaj pa z južino na mizo!« veli Šnakšnepskovski Češnovarici.

Mati prinesejo latvico sladkega mleka in kos domačega kruha. Šnakšnepskovski drobi kruh v mleko in vabi Boštjana k južini. Boštjan je že iz malhe zvlekel mastno kračo in zdaj je ravno nož ob peč brusil.

»Boštjan! prisedi k nama in zajemi žlico mleka!«

»Saj veste, da jaz ne jem mleka. Mleko je le za otroke!« Boštjan modro odgovori.

»Velikokrat sem ti že rekel, da ti mleko vse premalo obrajtaš; mleko je ena najredilnejših jedi, ker ima vse v sebi, česar telo potrebuje. Le poglej majhno dete, ki se živi zgolj od mleka in se prav dobro počuti.«

»Zato ravno pravim, da je mleko le za otroke, za odrasčenega možaka pa take prazne pomije niso, moje telo poželi kaj bolj tečnega, da želodcu kaj zaleže. Hvala bodi Bogu, da mi ni treba z mlekom želodca spirati.«

Šnakšnepskovski je na to obmolčal, menda ker je spredel, da Boštjana prepričevati bi se dejalo bob v steno metati. Kar se mene tiče, bi bil raje Boštjanu prav dal, ali ker boljšega ni bilo, je móglo to dobro biti.

Šnakšnepskovski veli prnesti še latvico kislega mleka. Tudi tega se lotiva, ali kar naenkrat Šnakšnepskovski obstane, položi počasi žlico na mizo in gleda strmo za duri pod klop. Jaz gledam, kaj ga je tak zmotilo, in vi-

dim, da je pod klopjo na umazanih cunjah ležala psica s tremi mladimi.

»Gospod! kaj ste položili žlico? le še zajemite!«

»Hvala! ne morem več. Oh, ko bi mogel te cunje dobiti, gotovo lazi in skače po njih še veliko nepoznanega blaga za moje obširno delo.«

Vstane in se bliža psici s koščkom kruha in z dobrimi besedami. Psica je vzela kruh, ali za dobre besede se ni zmenila. Jela je renčati in zobé kazati, da se je moral Šnakšnepskovski počasi nazaj pomikati. Sedel je spet za mizo in vzel žico v roke, ali ni mu več tako dišalo kot poprej, cunje mu niso šle iz glave, vedno je postrani pogledaval pod klop.

Češnovar pride zdaj spet v hišo in prinese Šnakšnepskovskove hlače, ki so bile že dobro presušene. Gospod začne Češnovarja nagovarjati, da bi mu za dober denar prepustil tiste stare cunje, na katerih psički ležé. Češnovar je poznal gospoda in je delal, kot bi ne hotel ničesar vzeti. Pobere cunje in jih da gospodu. Šnakšnepskovski mu potisne skrivaj nekaj v roko in spravi cunje v posebno škalo.

Boštjan je bil s kračo tudi že pri koncu, psici je bil dal kost, za kar se mu je Šnakšnepskovski z očmi zahvalil. Mastne roke in nož je obrisal v čevlje in potem se je spet obložil s svojim tovorom.

Kratko se poslovimo pri Češnovarju in odrinemo.

Boštjan je šel naprej, mislim zato, ker je vedel, da se ne bo mogel smehù zdržati, ko bi gospoda tako našemarjenega pred seboj videl. Tiho in hitro korakamo naprej, nihče ni žugnil besedice, le stari kožuh je opletal okoli Šnakšnepskovskih kolen. Ko pridemo v bližnjo vas, se začne mlado ščene nad nami togotiti, pa tega smo bili že navajeni in še zmenili bi se ne bili za to. Ali v kratkem nas obsuje vsaj deset psov, katere je posebno Šnakšnepskovskov kožuh mikal, vsaj vsi so se le vanj zaganjali.

Gospod ni vedel, kako bi se vsem ubranil in začne vpiti. Boštjan je pa kot star vojak kmalu sprevidel, pri čem da smo; skoči do gospoda, mu iztrga marelo izpod pazduhe in plane nad pse. Zdaj mahne na levo, zdaj na desno, zdaj od spred, zdaj od zad; enega údre po glavi, enemu pomeri rebra in tretjemu spodbije noge. Tako srčno je mlatil, da so kmalu vsi pete brusili; Boštjan je pa še vedno stal na cesti s povzdignjeno marelo in gledal možko okoli sebe, kot bi hotel reči: No! kje vas je pa še kaj? Ko vidi, da se nobeden več ne prikaže, da gospodu marelo nazaj z besedami: »Saj sem vam pravil, da ne hodite k vodi.«

Gremo spet naprej. Šnakšnepskovski je vedno molčal, ali vesel je pa bil, ker se je vedno muzal, in tudi na obrazu se mu je bralo tiho veselje. Rad bi bil vedel, zakaj. Zdaj vidim, da mož zdaj desno, zdaj levo ramo prizdi-

guje in da se malo pod eno, malo pod drugo pazduho popraskuje. Rečem mu tedaj: »Gospod! mislim, da ste v Češnovarjevem kožuhu dobili neprijetne goste, ki bi radi do vaše krvi prišli.«

»Res je taka,« mi odgovori, »ali ti gosti mi niso neprijetni, marveč so mi prav ljubi. Saj človek ne vé, kje ga nova species čaka. Ta kožuh je star in Bog vé, kje se je že valjal, tudi je pri Češnovarju ves drug zrak, kot pri nas v mestu. Češnovar bi mi ne bil mogel bolj ustreči kot s tem kožuhom, saj pravim, da ni nesreče brez sreče. Tem sitnim gostém pa tudi privoščim to kratko veselje, jim bom že jutri doma pokazal, po čem je moja kri.«

»Ravno tako po sreči,« nadaljuje gospod, »sem nalezl pred tremi leti na novo uš. Prenočil sem namreč v neki krčmi na Dolenjskem. Ker sem bil truden, sem se usedel po večerji nekoliko k peči na klop. Ko nekoliko zadremujem, me nekaj hudo v roko ujé. Pogledam in vidim, da je lepa velika uš, ali po naše pediculus. Brž jo denem pod mikroskop in vidim, da je od vseh svojih sestrah različna.

Vprašam gospodinjo, kdo je tukaj sedel. Pove mi, da so bili svinjarji sinoči tukaj, ki so prašiče s Hrvaškega gnali. To mi je bilo zadosti. Pozvem tudi, kje so ležali in akoravno sem bil truden, sem šel vendar v slamo na hlev. In res, hvala bodi Bogu, prida sem se jih bil nalezl. Drugi dan pa brž domov, presneto so me zdelava-

le, pa sem si mislil, le dajte me, jutri bom pa jaz vas. In še dandanes se ne kesam, ker v novem katalogu že stoji: *Pediculus Šnakšnepskovskii*.«

Med temi in drugimi pogovori pridemo do mesta. Ker sta se tukaj najini poti ločili, sem se od njega poslovil. Bila je že trda noč, ko pridem v zaspano mesto.

www.omnibus.se/beseda

ISBN 91-7301-134-7